

Plastová krize: Proč je nezbytné jednat globálně a co může změnit připravovaná úmluva OSN

25.11.2024 - | Arnika

Malé částčky plastu našli vědci dokonce i v lidské placentě, takže si s plasty každý z nás tyká ještě před narozením. Kvůli nim pravděpodobně u lidí dochází k nárůstu řady onemocnění. Obrovské množství plastů, které se po světě pohybuje ve formě výrobků, odpadů i miniaturních částí také ničí přírodu a způsobuje ubývání její rozmanitosti.

Rostoucím problémům způsobených plasty se aktuálně nedá zabránit jinak než celosvětovými opatřeními. Kvůli této situaci se už několik let na poli OSN připravuje nová mezinárodní úmluva, která by měla pomoci ochránit naše zdraví i životní prostředí. Na přelomu listopadu a prosince se v jihokorejském Busanu uskuteční jedna z posledních přípravných schůzek, na kterých vzniká prvotní text úmluvy. I tentokrát se jednání zúčastní také zástupci Arniky, v rámci skupiny organizací mezinárodní sítě IPEN.

Proč je zásadní účast občanské společnosti?

Jednání o nové úmluvě o plastech byla opakovaně doprovázena omezeními účasti občanské společnosti, a to jak během zasedání, tak během oficiálních a neoficiálních jednání za zavřenými dveřmi. Účast občanské společnosti je však klíčová pro naplnění lidského práva na čisté, zdravé a udržitelné životní prostředí. Občanské iniciativy zaměřené na veřejný zájem do procesu přinášejí odborné znalosti, vědecké důkazy a inovativní řešení, která by bez jejich zapojení nebyla zohledněna. Mezi těmito odborníky jsou i zástupci zemí s nízkými a středními příjmy, kteří přinášejí jedinečné poznatky a zkušenosti komunit, jež jsou nejvíce postiženy znečištěním plasty. Bez účasti těch, kteří přímo čelí dopadům plastového znečištění, hrozí, že jednání budou neúplná a konečný výsledek smlouvy nebude dostatečně silný. Delegáti by proto měli zajistit, aby byly procesy otevřené, transparentní a participativní, a aby všechna budoucí jednání i implementační procesy smlouvy umožňovaly plnou účast občanské společnosti.

Co by úmluva měla obsahovat, abych chránila zdraví a životní prostředí?

Při dokončování jednání o nové globální úmluvě o plastech by měli delegáti a delegátky zajistit, aby byly cíle týkající se ochrany zdraví podloženy účinnými globálními kontrolními mechanismy a aby smlouva pokrývala celý životní cyklus plastů. Klíčové je, aby úmluva obsahovala následující opatření:

Cíle a principy

Aby nová úmluva o plastech skutečně chránila lidské zdraví, je klíčové zaměřit se na zdravotní přístup při formulaci kontrolních a prováděcích opatření. Cílem by měla být zvýšená ochrana nejzranitelnějších skupin obyvatelstva, jako jsou ženy, děti, mladiství a původní obyvatelé, a to po celou dobu životního cyklu plastů. Zásadní prvky zahrnují:

<https://arnika.org/novinky/plastova-krize-proc-je-nezbytne-jednat-globalne-a-co-muze-zmenit-pripravovana-umluva-osn>